

Dybdelæring, utforsking og interkulturell forståelse i engelskfaget

Fra teori til praksis

Ragnild E. Lund (ragnild.lund@usn.no)

Henrik Bøhn (henrik.bohn@usn.no)

Magne Dypedahl (magne.dypedahl@usn.no)

Interkulturell kompetanse

- Hva er det?
- Hva innebærer det?
- Hvordan tilrettelegger man for interkulturell læring?

Interkulturell kompetanse i læreplanverket

Læreplan i engelsk

[Her fra kjerneelementet Møte med engelskspråklige tekster:]

*Gjennom å reflektere over, tolke og kritisk vurdere ulike typer engelskspråklige tekster skal elevene tilegne seg språk og kunnskap om kultur og samfunn. Elevene utvikler med dette **interkulturell kompetanse** slik at de kan forholde seg til ulike **levemåter, tenkesett og kommunikasjonsmønstre**. Elevene skal få et grunnlag for å se sin egen og andres identitet i en flerspråklig og flerkulturell sammenheng.*

Lærelan i engelsk (forts.)

[Her fra Fagets relevans og sentrale verdier:]

Kunnskap om og en **utforskende** tilnærming til språk, **kommunikasjonsmønstre, levemåter, tenkesett**, og samfunnsforhold **åpner for nye perspektiver på verden og oss selv.**

Overordnet del av læreplanen

*Skolen skal gi elevene historisk og **kulturell innsikt og forankring**, og bidra til at hver elev kan ivareta og utvikle sin **identitet** i et inkluderende og **mangfoldig fellesskap**.*

*De erfaringene elevene får i møte med **ulike kulturuttrykk** og tradisjoner, bidrar til å forme deres identitet. Et godt samfunn er tuftet på et inkluderende og **mangfoldig fellesskap**.*

Tilnærming for hver enkelt lærer

1. Med utgangspunkt i læreplanen, hvordan definerer/forstår jeg konseptet interkulturell kompetanse?
2. Hvordan kan kompetansen brytes ned i håndterbare delkomponenter/delkompetanser/delmål?
3. Hva slags kunnskap og hvilke begreper kan brukes som refleksjonsknagger i interkulturell læring?
4. Hvilke aktiviteter kan jeg bruke for å utvikle interkulturell kompetanse og hvordan bevisstgjør jeg elevene om at aktivitetene innebærer interkulturell læring ?

Utgangspunkt

- Alle deler av språkundervisning har interkulturelle aspekter og gir muligheter til relevante aktiviteter. Med andre ord er interkulturell læring en integrert del av alt man vanligvis gjør – ikke noe som kommer i tillegg til alt annet.
- Ta for eksempel utgangspunkt i at faget består av språk, litteratur og kulturkunnskap (samfunnsforhold)

Illustrasjon

En av mange definisjoner

- Utallige termer som brukes om nesten den samme kompetansen og mer enn 300 modeller eller konstruktører som gir ulike svar på hva konseptet er.
- En definisjon av interkulturell kompetanse som er kompatibel med læreplanen er: «evnen til å forholde seg konstruktivt til mennesker som har andre **tenkemåter** og/eller **kommunikasjonsmønstre** enn en selv».

(Dyppedahl, 2020 – I Bjørke & Haukås. *Fremmedspråksidaktikk*, 3. utg).

Tenkemåter og kommunikasjonsmønstre

- **Tenkemåter (Tenkesett)** kan forstås som forskjellige måter å se og tolke verden på, som ofte vil være sterkt påvirket av den sosialiseringen man har vært gjenstand for gjennom livet.
- **Kommunikasjonsmønstre (Kommunikasjonsstiler)** kan forstås som hvordan man uttrykker seg, både verbalt og ikke-verbalt.

Eksempler på tenkemåter og kommunikasjonsmønstre

Tenkemåter:

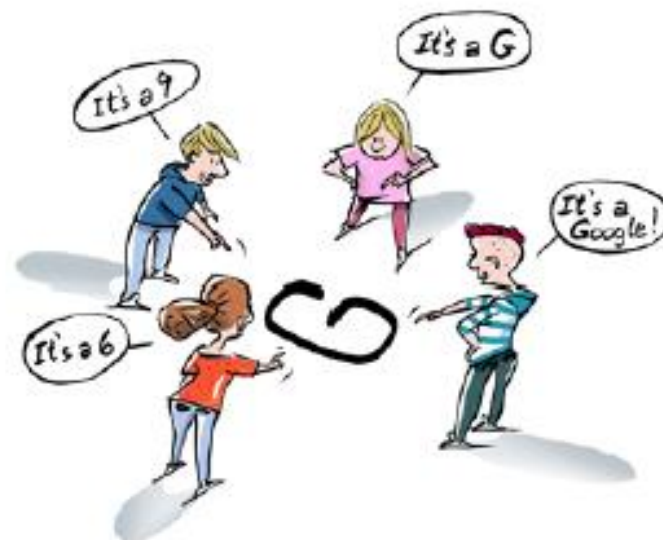
- Verdensbilder
- Verdier
- Normer
- Holdninger
- Persepsjoner
- Etnosentrisme
- Stereotyper/fordommer

Kommunikasjonsmønstre

- Direkte - indirekte
- Formell - uformell
- Lineær - sirkulær
- Høykontekst - lavkontekst
- Emosjonell - nøytral

Eksempler på delkomponenter/delmål

- evnen til å skifte perspektiv (inkludert empati og kulturell empati - kalles også desentrering og relativisering).
- evnen til å lytte, observere og analysere (og ikke evaluere på tynt grunnlag eller utfra eget ståsted)
- evnen til å tilpasse seg til situasjonen/konteksten
- evnen til å vise respekt for andres bakgrunn
- evnen til å takle usikkerhet og tvetydighet

Kunstig skille mellom kommunikativ og interkulturell kompetanse?

- Kommunikativ kompetanse kan beskrives som språklig kompetanse og kunnskap om hvordan språk brukes hensiktsmessig.
- Communicative competence is defined as being potentially plurilingual and pluricultural in that it calls upon a range of language and cultural resources, ...
(Education, Mobility, Otherness: The Mediation Functions of Schools, Council of Europe, 2015)
- Kulturer kommuniserer ikke – mennesker kommuniserer (men vi er påvirket av omgivelser).

Hva kan påvirke oss?

- Nasjonal kultur
- Etnisk kultur
- Regional kultur
- Sosioøkonomisk kultur
- Ungdomskultur
- Livssynskultur
- Kjønnskultur
- Familiekultur
- Profesjonskultur
- Bedrifts- eller organisasjonskultur
- ...
- Personlighet

Kultur forstås her som dominerende måter å tenke og handle på i en gruppe.

En dynamisk (ikke-statisk) kulturforståelse

- Culture does not make people. People make culture.

(Chimamanda Ngozi Adichie, 2012)

- Og mulighetene er flere enn hindringene (tradisjonelt mye fokus på forskjeller)

Eksempel på bruk av interkulturelle møter (critical incidents) for engelsk vgs

Bygger på samme tankegang som Europarådets *Autobiography of Intercultural Encounters*: <https://rm.coe.int/090000168089eb7b> (finnes også i egen versjon for “Young Learners”).

Case: A girl from India went to Canada to study. The first time she was invited to a Canadian home for dinner, she was very surprised when she was never offered food a second time. To her, the polite thing to do was to decline the food the first time it was offered, and then be ready to accept the second time. The result was that she left quite hungry.

Prosedyre

- Describe the situation.
- Describe what each of the persons involved says and does.
- What seem to be the expectations of the people involved in the situation?
- What seems to be the misunderstanding or tension in this situation?
- Could the reason be related to a difference in communication styles/patterns or mindsets (value differences / ways of thinking)
- How would you describe the actions of the people involved based on your own background and from your own perspective?
- Take the perspective of each of the persons involved and try to describe the situation from their point of view. How might they reason in this situation and why do you think they communicate as they do?
- Can you relate this incident to anything you have experienced yourself?
- What have you learned from this and how can you apply your understanding of this incident to other situations?

Tilnærming i arbeid med interkulturelle møter

- Interkulturell kompetanse som forståelse av andres tenkemåter og kommunikasjonsmønstre (poenget er ikke India og Kanada)?
- Her er det forskjellige kommunikasjonsmønstre (læreplan).
- Det er en forskjell mellom direkte og indirekte kommunikasjon.
- En situasjon rundt spisebordet er noe elever kan relatere til.

Kompetansebegrepet i LK20

*Kompetanse er å tilegne seg og anvende **kunnskaper** og **ferdigheter** til å **mestre utfordringer** og **løse oppgaver** i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer **forståelse** og evne til **refleksjon** og **kritisk tenkning**.*

(Læreplanen – Overordnet del)

Interkulturell kompetanse i et kunnskapsperspektiv

- Kunnskaper
- Ferdigheter
- Holdninger
- (Kritisk kulturell bevissthet)

(Byram 1997)

Interkulturell kompetanse og dybdelæring

å gradvis utvikle kunnskap og varig forståelse av **begreper**, **metoder** og **sammenhenger** i fag og mellom fagområder. Det innebærer at vi **reflekterer** over egen læring og **bruker** det vi har lært på ulike måter i kjente og ukjente situasjoner, alene eller sammen med andre.

(Udir, 2019)

Eksempler på Interkulturell dybdelæring

- **Begreper**

- Ethnosentrisme
- Stereotyper
- Direkte vs. indirekte kommunikasjon
- Maktavstand
- Tape ansikt

- **Metoder**

- Desentrering
- Komparativ analyse

Eksempel 1 (stereotypier og etnosentrisme)

1. Elevene lager en liste som beskriver amerikanere
 1. Læreren lager en oversikt på tavla over alle beskrivelsene
 2. Elevene diskuterer hvorvidt disse beskrivelsene er riktige og generaliserbare
2. Elevene diskuterer følgende avisforside (neste lysbilde):
 1. I hvilken grad er dette en riktig beskrivelse av nordmenn?
 2. I hvilken grad kan man generalisere slike beskrivelser (stereotypisere)?
 3. Hvorfor lager man stereotypier?
 4. Hva kan være fordeler og ulemper med stereotypier?

Eksempel 1 (forts.)

Eksempel 2 (stereotypier og etnosentrisme)

Cultural incident:

Gary from London has just been to a local store in Norway to buy some groceries. He notices that the customers rarely say «takk» (either «Nei, takk» or «Ja, takk») when the shop assistant asks if they want a receipt. Gary finds the Norwegians quite rude.

To what extent is it rude not to say «takk» in a store in Norway? To what extent could that be rude in the UK? Is Gary being ethnocentric? Is there a universal rule saying that we should use polite phrases such as these when we for example go shopping?

Fra teori til aktiviteter

- Kompetansemål
- Ressurser
- Aktiviteter – eksempler
- Prinsipper

Kompetansemål

Eleven skal kunne

- tilegne seg ord og **kulturell kunnskap** gjennom **engelskspråklig barnelitteratur og barnekultur** (2. trinn)
- utforske **levemåter og tradisjoner** i ulike samfunn i den engelskspråklige verden og i Norge og reflektere over **identitet og kulturell tilhørighet** (7. trinn)
- utforske og beskrive **levemåter, tenkesett, kommunikasjonsmønstre og mangfold** i den engelskspråklige verden (10. trinn)
- utforske og reflektere over **mangfold og samfunnsforhold** i den engelskspråklige verden ut fra historiske sammenhenger (VG1 yrkesfag)

Kompetansemål (ressurser)

Eleven skal kunne

- lese og samtale om innhold i ulike typer **tekster**, inkludert **billedbøker** (4. trinn)
- tilegne seg ord, fraser og kulturell kunnskap gjennom engelskspråklig **litteratur og barnekultur** (7. trinn)
- lese og lytte til engelskspråklige **sakprosa**tekster og engelskspråklig **barne- og ungdomslitteratur** (7. trinn)
- lese, diskutere og videreformidle innhold fra ulike typer **tekster**, inkludert **selvvalgte tekster** (10. trinn)
- diskutere og reflektere over form, innhold og virkemidler i **engelskspråklige kulturelle uttrykksformer fra ulike medier**, inkludert **musikk, film** og **spill** (Vg1)

Kompetansemål (prinsipper, aktiviteter)

Eleven skal kunne

- **utforske** levemåter og tradisjoner i ulike samfunn se og samtale om innhold i ulike typer tekster (7. trinn)
- **lese, diskutere og reflektere** over innhold og virkemidler i ulike typer tekster, inkludert selvvalgte tekster (10. trinn)
- **utforske og reflektere over** mangfold og samfunnsforhold i den engelskspråklige verden ut fra historiske sammenhenger (Vg1)

Ressurser

- Tekster
 - fra læreboka/andre kilder
 - skjønnlitterære tekster
 - sakprosa tekster
 - bildebøker
- Ressurser i elevgruppa
- Ressurser i lokalmiljøet
- Bilder
- Filmer
 - hele filmer
 - filmsnutter
 - Youtube-klipp
- Brevvenner/eTwinning

Aktiviteter - eksempler

Different families

Steven

▶ 0:00 / 0:38

Hello, my name is Steven Bold and I am from Austin, Texas in the USA. I live with my mother and my father. I have a twin sister, Lisa. We are ten years old. I have brown skin and brown eyes, and my hair is black and curly.

We live in a detached house and my best friend lives next door. I love playing basketball and my friends and I very often meet after school to play.

Kimberly

▶ 0:00 / 0:39

Hi, I am Kimberly Jackson. I am nine years old and I live in Sydney, Australia. I live in a terraced house with my family. I have an older sister, Janet. We live near the beach, so in my free time I love swimming.

I have short red hair and green eyes. My skin is pale and I have freckles on my nose. I have a rabbit named Fluffy. I got him on my seventh birthday and I keep him in a cage in my room.

Mary

▶ 0:00 / 0:58

My name is Mary Smith and I am 10 years old. I have long blonde hair and blue eyes. My parents are divorced, so I live with my mum and stepfather. I visit my dad once a week, every second weekend and in the holidays. Luckily, he does not live far from us.

I have two younger brothers and a half-sister. My brothers always get in the way and make so much noise! My half-sister is just a baby and she is so much fun. I also have a guinea pig,

After reading

- Where is Steven from?
- What is the name of Steven's twin sister?
- What kind of house does Steven live in?
- How old is Kimberly?
- What is the name of Kimberly's rabbit?
- Who loves playing basketball?
- Who could say: "Sometimes I wish I didn't have an older sister."

Talk about it!

Tell about the people who live in your home: In my family we are ... people. My ...

Fokuser på
mangfold

Vektlegg
respekt og
empati

Knytt stoffet til elevenes
egen virkelighet, egne
erfaringer og
oppfatninger

Frem
nysgjerrighet

Pupils in a year 6 class in London, United Kingdom.

Children at a floating school along the Amazon River in Brazil.

Open air school for girls in Afghanistan.

Male students recite the Koran at a madrasah (religious school) in Malaysia.

The first day of a new school year after a three-month summer break in Tunisia.

Tasks

Understanding

Answer the questions.

- Use a world map or Google Earth. Find out where each school is.
- Choose one of the classrooms. Make a list of everything you can see there.

Schoolchildren sitting on wooden benches in a classroom with a dirt floor in Mozambique.

Viewpoints

Discuss the questions.

- Which classroom is most similar to your classroom? In what ways is it similar?
- Which classroom is most different to your classroom? In what ways is it different?
- Why are there such large differences between schools around the world?
- Which classroom would you like to visit? Why?

Ta tak i
stereotypier

Vektlegg respekt
og empati

Knytt stoffet til elevenes
egen virkelighet, egne
erfaringer og
oppfatninger

Utvid elevenes
kunnskaper
om verden

Frem
nysgjerrighet

Warm-up

How do you think an Australian teenager's way of life differs from your own?

An Australian teenager

Grace Waddington (15) lives in a suburb of Sydney and is a typical Australian teenager. The only difference is that her dad lives in Norway. That is how Elizabeth, an English teacher in Norway, made contact with Grace and arranged to talk to her over Skype. Elizabeth's pupils prepared questions for her to ask Grace so that they could find out more about what life is like for teenagers in Australia.

- Hello!
- Hello, Grace!
- Hi!
- Hi! How are you?
- I'm good, thank you. How are you?
- I'm fine, thanks. What kind of suburb is it that you live in?
- So, I live in West Ryde, and it takes about half an hour to get into the city on a train, and maybe about an hour to drive into the city.
- Could you tell me a little bit about your school: what kind of school you go to, what subjects you have, and if you've got any favourites?
- I go to a private all-girls school, and we do a variety of mandatory subjects, like English, maths, science, religion, PDHPE, geography, history ... And then we also get to choose two electives, in both year nine and ten, and my electives are Japanese and design and technology.
- Do you learn Japanese?
- Yeah.

suburb – forstad

mandatory – obligatoriske

PDHPE (Personal Development, Health and Physical Education) – et skolefag

electives – valgfag

- Fokuser på mangfold
- Ta tak i stereotyper

Warm-up

How do you think an Australian teenager's way of life differs from your own?

- Knytt stoffet til elevenes egen virkelighet..
- Ta tak i stereotypier
- Vektlegg kritisk tenking

Hvordan framstilles Storbritannia/ USA/andre land i læreboka?

Hvordan stemmer dette med det bildet du har fra før?

- Hvorfor....

WINNER OF THE WHITBREAD
* BOOK OF THE YEAR *

MARK HADDON

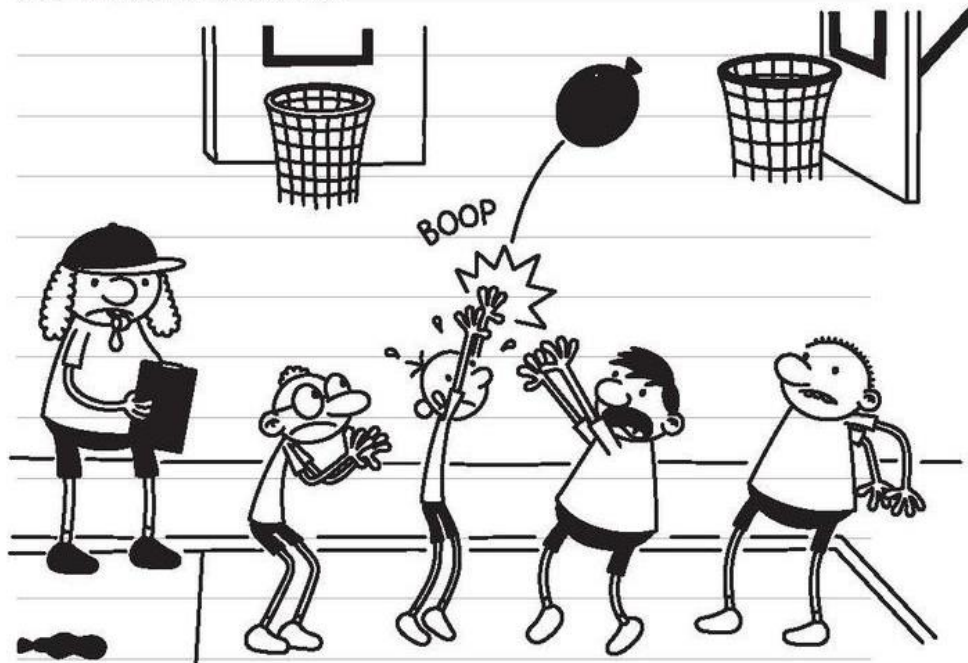
THE CURIOUS INCIDENT

of THE DOG
IN THE NIGHT-TIME

- Øv på å skifte perspektiv
- Knytt stoffet til elevenes egen virkelighet...

- Hvordan forstår DU denne teksten/videosnutten?
- Hva betyr den for deg?
- Hvordan kunne en annen forstått den?

On top of that, the school's only basketball was deflated, and the Phys Ed teacher couldn't find the needle that went with the pump. So we had to use balloons instead.

There were a handful of kids at tryouts tonight who didn't look like they were that good, which made me a little nervous.

I was worried I could end up making one of the teams by accident, and then I'd have to play a whole season. So I thought about actually doing badly on PURPOSE, just in case.

Øv på å skifte perspektiv

- Beskriv denne episoden fra Gregs lærers perspektiv.

Still spørsmål

- Vektlegg kritisk tenking
- Hjelp elevene å utforske og reflektere
- Øv på å skifte perspektiv

til enhver tekst!

- Hvem snakker i denne teksten?
- Hvem henvender den seg til?
 - (Hvilke holdepunkter har du for å si dette?)
- Hvem snakker ikke?
- Hva er hensikten med teksten?
- Hvordan kunne teksten sett ut fra et annet perspektiv?
- Hvordan ordlegger de som snakker i teksten seg? Med hvilken effekt?

(Veum & Skovholt, 2020; Janks et al, 2014)

Språklig bevisstgjøring

- Frem språklig bevissthet
- Ta tak i stereotypier

Ranger disse språkene.
Hvilke har mest/minst prestisje?

- Trøndersk
- Kebabnorsk
- Oxford engelsk
- Texas engelsk
- Polsk

- Somalisk
- Tyrkisk
- Kinesisk
- Samisk
- Fransk
- Østnorsk

→ Hvorfor?

(Carlsen, i Dypedahl & Lund, 2020)

Warm-up

What is the difference between a freedom fighter and a terrorist? Discuss in groups, using examples from conflicts you have heard of.

going viral – her: fått stor oppmerksomhet

undercover – hemmelig

peacekeeping force
– fredsbevarende styrke

rebel soldier – opprører

occupied – okkupert

Everybody believes they are the good guy

– Welcome to *Thoughts for Today*, our weekly podcast in which we discuss some of the news items going viral this week. Our first report is from Nicholas Roper. What have you got for us today, Nicholas?

My topic for today is titled “Listen to your enemy”. It sounds like a very basic way to solve a conflict, doesn’t it? Sit down with the other side and listen to what they have to say, listen to their point of view. Well this is exactly what former CIA undercover agent Amaryllis Fox is advising governments to do. In a recent interview with Al Jazeera, Ms Fox said, “If you hear your enemy out, you can see that you often might have made some of the same choices yourself.”

Ms Fox argues that we need to put ourselves in our enemy’s shoes and really try to understand them. By doing this, we learn to see things from the other’s point of view, and people often believe that their point of view is the correct one. As she puts it herself, “If I learned one lesson from my time with the CIA, it is this. Everybody believes they are the good guy.” Whether you are the leader of a national army, a soldier in a UN peacekeeping force, a rebel soldier in an occupied country or a young person prepared to sacrifice everything for a cause, you do what you do because you believe it is the right thing to do.

If we can spend more time looking at things from our enemy’s point of view, perhaps we can solve more conflicts. Amaryllis Fox thinks that when we oversimplify the conflict between the US and ISIS into a them-and-us black and white situation, we stop seeing the people behind the conflict and just see a faceless and dangerous enemy. This makes solving the conflict difficult so we have to start listening in order to start understanding the problem.

It may be a simple message but it’s gone viral. Reading the comments about Ms Fox’s message, it seems that some people believe that the message

Former CIA agent

Frem språklig bevissthet

Warm-up

What is the difference between a freedom fighter and a terrorist? Discuss in groups, using examples from conflicts you have heard of.

Språklig bevissgjøring

- Hvordan snakker du til
 - din beste venn/bestemor/...

A Lesson in Norwegian

The Norwegian is a person of few words.

English

Excuse me, I didn't quite catch what you were saying. Will you please repeat?

Sorry for bumping into you like that. So terribly clumsy of me.

It's you! How lovely to see you!

And how are things with you and your family?

Excuse me, may I disturb you for a second?

Ellers?

Du?

(Bourelle, 2014)

Bruk elevgrupper

- Frem nysgjerrighet
- Fokuser på mangfold
- Vektlegg respekt og empati

Fortellingssirkel

Deling av personlige erfaringer i grupper på 3 +

- Fortell oss tre ord eller uttrykk som beskriver bakgrunnen din, og hvorfor de ordene er viktige for deg
- Hva er ditt tidligste minne om annerledeshet/når lærte du først eller innså du at du er annerledes enn noen andre?
- Fortell oss om en minneverdig opplevelse du har hatt med en person(er) som er forskjellig fra deg (alder, religion, kjønn, kultur, nasjonalitet etc.) og hva lærte opplevelsen deg om deg selv og den andre personen?

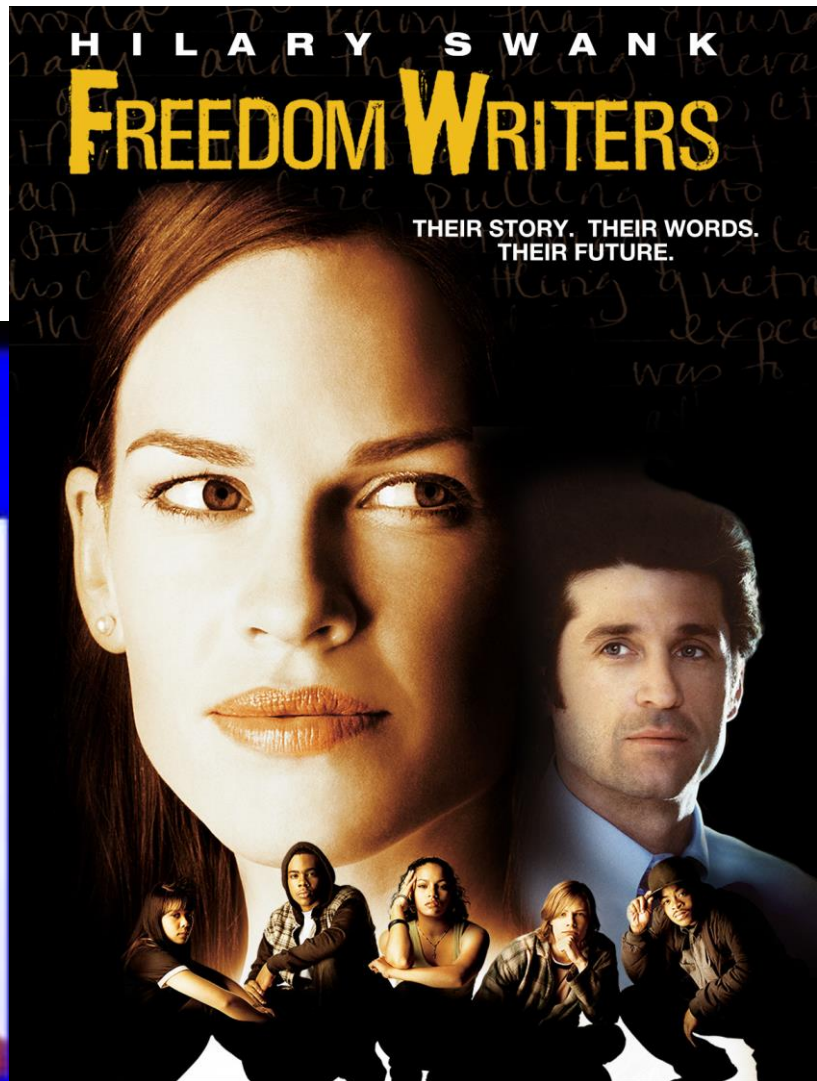
(Deardorff, 2020)

Bilder og filmer

**EVERYBODY DESERVES TO
BE TREATED EQUALLY!**

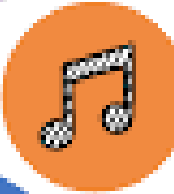
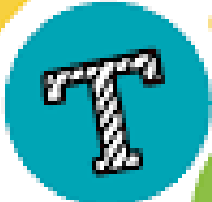

**It doesn't matter if you are black
or yellow or brown or normal!**

Brevvenner, kontakter

Building a culture of inclusion through eTwinning

EN

Litteratur

- Bourrelle, J. (2014). *The Social Guidebook to Norway: An Illustrated Introduction*. Frisk forlag.
- Bjørke, C. & Å. Haukås (red.) (2020). *Fremmedspråksdidaktikk* (3.utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Byram, M. (1997). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Multilingual Matters.
- Council of Europe (2016). *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*.
- <https://www.coe.int/en/web/language-policy/guide-for-the-development-and-implementation-of-curricula-for-plurilingual-and-intercultural-education>
- Council of Europe (2018). *Reference framework of competences for democratic culture*. <https://www.coe.int/en/web/campaign-free-to-speak-safe-to-learn/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture>
- Council of Europe. (2006-2020). *Autobiography of Intercultural Encounters*. Strasbourg. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/autobiography-intercultural-encounters>
- Council of Europe (2019). *Images of others. An autobiography of intercultural encounters through visual media*. <https://rm.coe.int/images-of-others-an-autobiography-of-intercultural-encounters-through-/168089fc01>.
- Deardorff, D. (2020). *Manual for developing intercultural competencies: Story circles*. UNESCO/Routledge. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000370336>
- Dypedahl, M. & H. Bøhn (2017). *Veien til interkulturell kompetanse* (2. utg). Fagbokforlaget.
- Dypedahl, M. & R. E. Lund (red.)(2020). *Teaching and Learning English Interculturally*. Cappelen Damm Akademisk.
- Ford, M. & P. Legon (2003). *The How to be British Collection*. Lee Gone Publication.
- Holliday, A., M. Hyde & J. Kullman (2021). *Intercultural communication. An advanced resource book for students*. 4.utg. Routledge.
- Janks, H., K. Dixon, A. Ferreira, S. Granville & D. Newfield. (2014). *Doing critical literacy: Texts and activities for students and teachers*. Routledge.
- Lewison, M., A. Seely Flint, K. Van Sluys & R. Henkin (2002). Taking on critical literacy: The journey of newcomers and novices. *Language Arts*, 79(5), 382-392.
- Roell, C. (2010). Intercultural Training with Film. *English Teaching Forum*, 2,2-15. <https://eric.ed.gov/?id=EJ914887>
- Utdanningsdirektoratet
- UNESCO (uten dato). *Intercultural Dialogue*. <https://en.unesco.org/interculturaldialogue/>
- Utdanningsdirektoratet (2019). *Dybdeløring*. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/dybdeloring/>
- Veum, A. & K. Skovholt (2020). *Kritisk literacy i klasserommet*. Universitetsforlaget